

Saúde podal das vacas españolas: a importancia da información

Nesta entrega ofrecemos os puntos clave do estudo levado a cabo entre 2012 e 2025 —con máis de dous millóns de datos recollidos no programa I-SAP de Conafe—, o cal foi presentado nas xornadas celebradas en febreiro de 2026 en Talavera de la Reina (Toledo) con motivo da XIV Unificación de Criterios entre Podólogos e o XI Curso de Podoloxía Bovina.

M.ª Ángeles Pérez-Cabal
Facultade de Veterinaria, Universidade Complutense de Madrid

Adóitase dicir que “o que non se mide non se pode mellorar”. Esta premisa é especialmente certa cando falamos da saúde podal das nosas vacas. Grazas ao esforzo conxunto de gandeiros, podólogos e asociacións, hoxe contamos cunha base de datos histórica impresionante que nos permite entender mellor que está a pasar nas nosas granxas e como actuar de forma máis eficiente.

A SAÚDE PODAL EN CIFRAS

Este estudo abarcou un extenso período comprendido entre 2012 e 2025 con máis de dous millóns de datos recollidos no programa I-SAP de Conafe.

Os datos procedían de 13 comunidades autónomas, 2.454 granxas e foron rexistrados por 101 podólogos mediante tres fontes de recollida de datos (DATPAT, ANKA e Seragro). Ao longo de todos eses anos, observouse un incremento da información rexistrada, debido á incorporación progresiva de novas comunidades autónomas ao programa I-SAP (gráfica 1, pág. seg.).

A UNIFICACIÓN DE CRITERIOS: UN ESFORZO COLECTIVO

Desde o comezo do programa I-SAP para a recollida de información sobre saúde podal realizáronse cursos de

unificación de criterios para que o rexistro por distintos podólogos e fontes puidese ser comparable entre si.

En 2025 publicouse o último *Manual para la identificación de lesiones podales* grazas ao Grupo de Traballo para a Formación e a Estandarización en Podoloxía Bovina e Benestar Animal (GT-FEPYBA), colaboración entre Conafe e a APPB, o que permitiu unificar as lesións segundo a súa tipoloxía (13 grupos en total) e nivel de gravidade.

Año tras ano, fóronse optimizando os códigos para dixitalizar as lesións, malia que aínda podería haber algunha marxe de mellora. Por exemplo, moitos rexistros sen poder clasificarse nos grupos definidos no Manual codificáronse como “separación” e, posteriormente, viuse que corresponden a lesións de liña branca, o que permitirá unha correcta identificación en diante.

Por fortuna, co paso do tempo foi-se observando un aumento na porcentaxe de lesións correctamente asignadas aos seus grupos específicos e unha diminución correlativa dos rexistros indeterminados.

Outro exemplo significativo da importancia da homoxeneidade nos criterios puido observarse en canto ao grao de severidade das lesións, xa que, tras a modificación acordada nunha das reunións de unificación, nos dous últimos anos están a rexistrarse máis lesións graves ca leves, como se mostra, por exemplo, na gráfica 2 (pág. seg.) coas dermatites.

► CONTAR CUN
PODÓLOGO QUE REXISTRE
METICULOSAMENTE CADA
INTERVENCIÓN E ANALIZAR
ESES DATOS CO VETERINARIO
PERMITIRALLE AO GANDEIRO
[...] ASEGURAR QUE AS SÚAS
VACAS CAMIÑEN SAS CARA A
UNHA MAIOR PRODUTIVIDADE

AS TRES GRANDES LESIÓNS PODAIS NAS GANDERÍAS ESPAÑOLAS: A IDADE AUMENTA O GRAO DE RISCO?

Os tres grupos de lesións podais que dominan o panorama nas nosas explotacións, baseados no manual antes mencionado publicado polo GT-FEPYBA en 2025 (gráfica 3), son as dermatites (grupo 1), as úlceras de sola (grupo 4) e as lesións de liña branca (grupo 10).

Dermatites: é a lesión máis frecuente, cunha prevalencia media anual do 9 %. Ao ser de orixe infecciosa, os datos mostran que afecta por igual a vacas novas e adultas. Non importa se é o primeiro parto ou o quinto; a dermatite é unha ameaza constante que require hixiene e prevención continua.

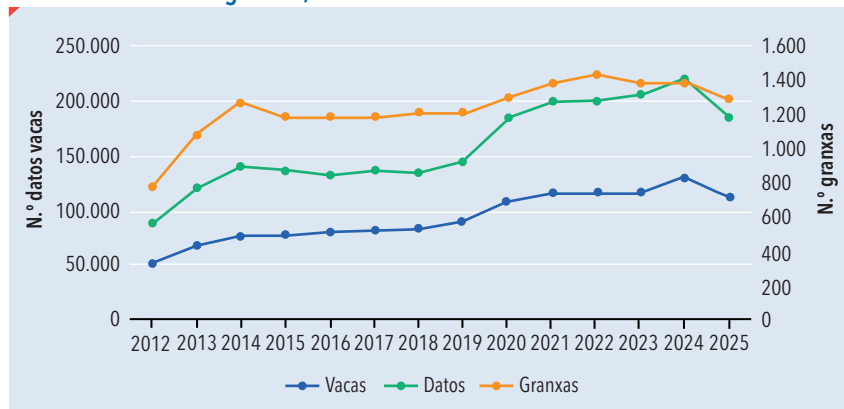
Úlceras de sola: a diferenza da dermatite, as úlceras teñen un compoñente metabólico e mecánico moi forte. A prevalencia media anual no período considerado foi dun 7 %, e observouse que a prevalencia aumenta drasticamente coa idade do animal, en especial debido ás lesións leves.

Lesión da liña branca: igual que as úlceras, esta lesión afecta sobre todo ás vacas adultas e a súa prevalencia anual é similar, aproximadamente o 7 %.

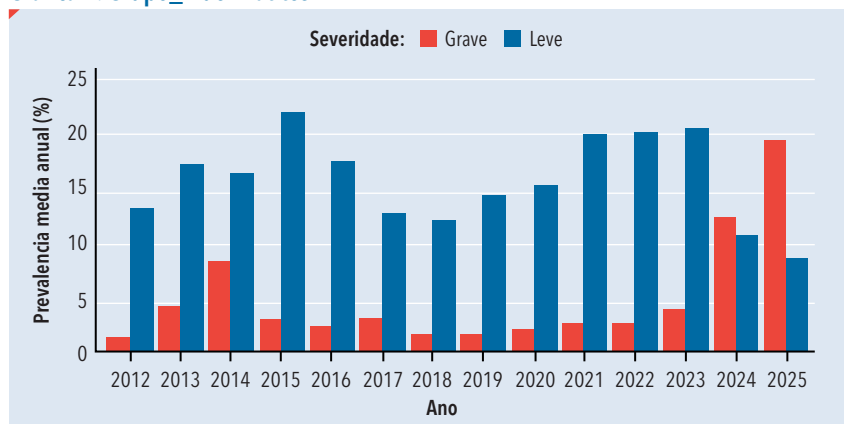
CONCLUSIÓN

O esforzo que se está a realizar na unificación de criterios para a recollida de datos está a funcionar e a lograr que a información sexa cada vez máis precisa e útil para o sector. Contar cun podólogo que rexistre meticulosamente cada intervención e analizar eses datos co veterinario permitiralle ao gandeiro anticiparse aos problemas, aforrar en tratamentos e, sobre todo, asegurar que as súas vacas camiñen sas cara a unha maior produtividade. ■

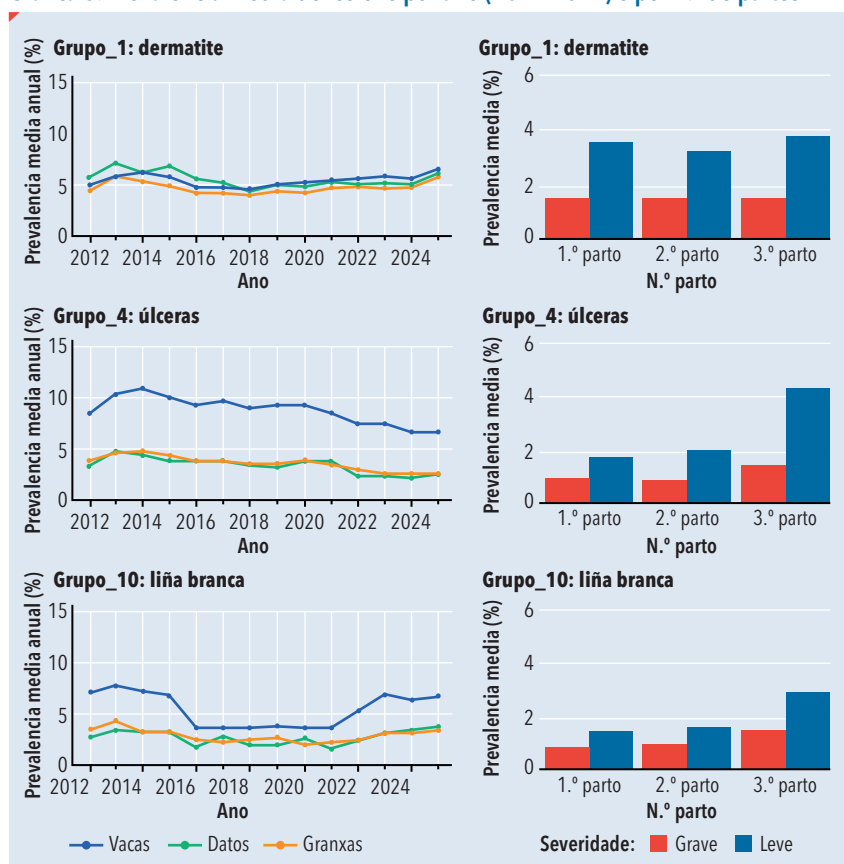
Gráfica 1. Número de granxas, vacas e datos

Gráfica 2. Grupo_1 dermatites

Gráfica 3. Prevalencia media de lesións por ano (2012-2024) e por n.º de partos

Conoce nuestro equipo...

Roy Socorro - Técnico Comercial A Coruña

Roy Socorro, es Médico Veterinario graduado en la Universidad del Zulia (Venezuela) en 2013.

Con más de 13 años de experiencia profesional, Roy está especializado en reproducción, transferencia de embriones y medicina clínica en bovinos, así como en manejo y asesoramiento técnico en producción ganadera.

En 2021 obtuvo la homologación del título de Médico Veterinario, lo que le permitió ejercer profesionalmente en España.

Se ha unido al equipo de ABS en España como Técnico Comercial para aportar su experiencia técnica y conocimiento del sector ganadero para el desarrollo comercial y asesoramiento a productores.

GENEadvance® Acelera tu Progreso Genético

GENEadvance® es un plan genético integral alineado con los objetivos de crecimiento y mejora genética de cada granja que, apoyándose en las pruebas genómicas para predecir el mérito genético de las novillas a una edad muy temprana, permite determinar los animales con mayor valor genético que deben inseminarse con semen sexado **Sexcel®** (1) y (2) y aquellos con menor valor genético en los que utilizar estratégicamente semen de carne **NuEra Genetics™** (3) para crear el ternero de cruce industrial de alta calidad y rendimiento que la industria de carne está demandando.

El progreso genético se produce cuando el valor genético medio de la descendencia es superior al valor genético medio de la generación anterior.

Cuanto más selectivos seamos con la elección de los padres y las madres, más podremos mejorar la siguiente generación. Tradicionalmente, los rebaños lecheros criaban todas las vacas que entraban en celo con semen de leche convencional y criaban todos las novillas que obtenían. Al observar la distribución de las novillas de esos rebaños, tenemos novillas de las mejores vacas pero también de las peores.

Adoptar una estrategia basada en genética sexada Sexcel® y NuEra Genetics™ permite a las ganaderías crear un mayor porcentaje de hembras a partir de las mejores hembras del rebaño y obtener beneficios extra por la venta de los terneros de cruce.

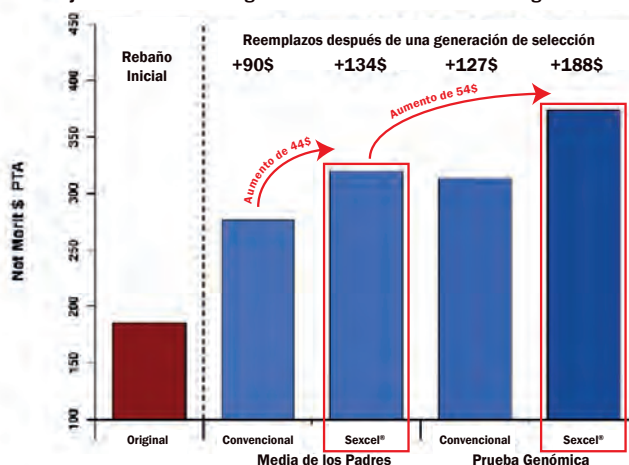
Para el ejemplo de la gráfica, la Predicción del Retorno de Inversión en Pruebas Genómicas muestra un **aumento de la rentabilidad neta de por vida de 54\$ al cambiar la forma de seleccionar las novillas como madres de la futura generación.**

Gracias a la genómica, se aumenta la precisión de la evaluación del valor de la cría y la intensidad de selección, y se reduce la brecha generacional, **acelerando el progreso genético a una escala sin precedentes.** Además, permite trabajar sobre rasgos poco heredables (fertilidad, longevidad y ahorro de alimento).

Escanea el código QR para ver la entrevista completa.

Mejora Genética en UNA generación utilizando varias tecnologías

* La variación genética se calcula a partir de una pila de tres generaciones de sementales.

** Intensidad de selección convencional del 51% superior. Para Sexcel se utiliza el 30% superior para el mismo número de novillas. Todas las vacas sirvieron hasta la concepción.

**Predecir.
Planificar.
Progresar.**

Únete a nuestro equipo ganador.

Consulta a tu representante de ventas y reproducción de ABS hoy mismo o visita:

<https://www.absglobal.com/es/geneadvance/>

